

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1.50. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Izjava.

V zadnjih dneh so vso našo po-
litično, posebno pa še strankino jav-
nost zainteresirale vesti o osebi s.
Antona Kristana, o katerem se je
govorilo in pisalo, da postane nad-
zornik posestev nadvojvode Frid-
rika, da postane upravni svetnik Ja-
dranske banke, Trboveljske premo-
gokopne družbe ter da odlaga svoj
mandat kot poslanec JSDS.

Podpisani naznanjam, da načel-
stvo JSDS njima od sodr. Antona

Kristana do danes te vesti potrjujo-
čega obvestila. Zato odpade zaen-
krat vsaka potreba o stvari razprav-
ljati, dokler ne poda s. Ant. Kristan,
ki je bil do zadnjih dni odsoten, na
prihodnji seji načelstva, ki se bo vr-
šila še ta teden, svoje poročilo.

O tej seji bo načelstvo strankinl
javnosti poročalo.

V Ljubljani, dne 21. marca 1921.

Mlinar s. r.

Rekonstrukcija vlade.

LDU Belgrad, 21. marca. Sročil je
bila seja ministrskega sveta, ki je
trajala do ene ure ponoči. Razprav-
ljali so o rekonstrukciji vlade. Musli-
mani bodo dobili dve. Samostojna
kmetijska stranka pa eno listnico. Mi-
nistrske listnice se razdelijo takole:
minister za socijalno politiko dr. Ku-
kovec; minister za trgovino dr.
Mehmed Spaho; minister za vere
Miloje Jovanović; minister za polje-
delstvo Pucelj; minister za javne
zgradbe Joca Jovanović.

LDU Belgrad, 21. marca. Demo-
krati, radikali, muslimani in dele-
gati dr. Vošnjakove skupine so v ož-
jem medstrankarskem odboru včeraj
imeli sejo od 9 do 13.30. Prisostvo-
vali so ministri Pribičević, Krizman,
Janković, Kumanudi, Trifković in
Pašić. Razpravljali so o členu 62, o
katerem je bil dosežen sporazum.
Danes ob 9. se seja nadaljuje.

LDU Beograd, 20. marca. Mini-
strski predsednik Nikola Pašić je da-
nes ob enajstih dopoldne sprejel
predsednika zemljoradniškega kluba
Avramovića. Po daljšem pregovar-
janju sta ugotovila: 1. Glede agrar-
ne reforme ostane zemljoradniški
klub na svojem stališču, da za ukli-
njenje fevdalnih odnošajev ni treba
dati odškodnine. Klub zahteva, naj
se o tem načeloma razpravlja na
splošni podlagi. 2. Klub bo glasoval
za ustavo v celoti, ali tako, da se

bodo izvršile posebne omejitve pri
onih členih, ki govorijo o začasno iz-
danih naredbah, če vstanejo dotične
naredbe tako, kakor jih je vlada
predložila. Če pa se te naredbe iz-
premene tako, da se izvoli odsek v
skupščini po načelu sorazmernosti,
ki bo razpravljalo o začasni nareb-
bah in jih bo izdajal v sporazumu z
vlado, kadar skupščina ne bo zase-
dana, bo klub glasoval za te nareb-
be.

Z vstopom posl. Pucelja je konč-
noveljavno izvršen vstop slovenskih
samostojnih kmetov v tisto vlado,
ki je kupila bosanske bege za eno
milijardo (po drugih poročilih za več
milijard) kron, da si zagotovi večino
in oblast. Kako bodo slovenski kmet-
je sprejeli to novico, ali z žalostjo ali
z veseljem, o tem naj razmišljajo
sami. Za odkupnino begovskih pose-
stev bo prispevala cela država go-
tov del iz davčnih dohodkov, torej
tudi slovenski kmetje.

Muslimani so napravili pri tej pri-
liki jako dobro kupčijo: oni dobijo
denar in poleg tega še jako važni
portfelj za trgovino.

Za usodo vladnega ustavnega
načrta je pa jako važen sklep ze-
mljoradnikov, da bodo glasovali vsaj
v splošnem za načrt. Vlada si je s
tem zagotovila vsaj trenutno večino.

Upravna razdelitev države.

LDU Belgrad, 20. marca. Na seji
ožjega ustavnega odseka se je raz-
pravljalo o členu 62, ki se glasi:
»Uprava v kraljevini se bo vršila po
pokrajinah, okrožjih (županijah), sre-
zih in občinah, kakor bo to določil
zakon o ureditvi pokrajinskih oblas-
ti. Število pokrajin ne sme biti
manjše od 20. Vsaka pokrajina mo-
ra imeti do 800.000 prebivalcev. Na
čelu vsake pokrajine stoji pokrajins-
ki veliki župan, ki ga imenuje kralj
in ki upravlja upravne posle
državne uprave v pokrajini.«
Predložen je bil tale dodatek:
»Županje na Hrvaškem in v Slavo-
niji, okrožja v Bosni in Hercegovini
se morejo spojit samo, če se oglasi
za to dve tretjini prebivalcev dotič-
ne županije ali okrožja.« Člen bi imel
na nek predlog naglasiti tudi tole:
»Za posle posebnega krajevnega, ob-
činskega, srezkega ali pokrajinskega
značaja se ustanavljajo posebne kra-
jevne, občinske srezke in pokrajinske
samouprave, ki se določijo z volit-
vami.« Debatu, ki se je včeraj raz-
vila o členu 62., se bo nadaljevala na
današnji seji. Zdi se, da bodo zgo-
rajšnji predlogi sprejeti z malimi iz-
premembami. Demokrati zahtevajo,
da se sprejme predlog poslanca De-
metrovića, s katerim se ukinjujejo
pokrajine. Izgleda, da se ministrski
predsednik Pašić v tem pogledu ne
strinja s poslancem Ljubo Jovanovi-
čem, ki zahteva, naj bi se pokrajine
določile tako, da bi bile kolikor mo-
goče velike.

LDU Belgrad, 21. marca. Včeraj
je medstrankarski odbor s sodelo-
vanjem Pašića, Trifkovića in Pribi-
čevića sprejel stiličevski člena 62 o
administrativni razdelitvi države.

Člen se glasi: Uprava se vrši v kra-
jevini po oblastih, srezih in občinah.
Razdelitev na oblasti se vrši po za-
konu, kakor zahtevajo socijalne in
gospodarske razmere. Ena oblast
sme imeti največ 700.000 prebival-
cev, katere se smejo združiti v eno
večjo oblast; končnoveljavno more-
jo o tem sklepati skupščine dotičnih
oblasti, vendar tudi v tem primeru
oblast ne more obsegati več kakor
700.000 prebivalcev. Na čelu vsake
oblasti stoji veliki župan, katerega
postavlja kralj in ki po državnih or-
ganizacijah opravlja posle državne uprave
v oblasti. Dokler se z zakonom ne
izvrši razdelitev na oblasti, bodo
okrožja v Srbiji, Bosni, Hercegovini,
Črni gori, Dalmaciji, Sloveniji in v
županijah na Hrvaškem in v Voj-
vodini izvrševala posle oblasti ka-
kor dosedaj.

Centralistična ureditev države je
danes gotova stvar. Ustavni odsek
se je izrekel za centralizem in ker
bodo tudi zemljoradniki glasovali z
ozirom na svoj zadnji sklep za vla-
dni ustavni načrt, je več kot verjetno,
da bo centralizem prodri tudi v ple-
numu konstituantne.

S tem seveda še ni rečeno, da bo
centralizem končno obveljal, pač pa
utegnemo doživeti hude boje za re-
vizijo ustave, ker avtonomisti ne bo-
do zlepa mirovali.

Za socijaliste je stvar v toliko
enostavna, ker upravna forma te ali
one države ni predpisana nikjer v
strankinem programu. Za delavske
organizacije je pa stvar pomembna
zaradi njihove lastne uprave, ker bo
skoro gotovo treba obliko organiza-
cije opreti na obliko državne uprave.

Naš državni proračun.

LDU Belgrad, 20. marca. Na
konferenci v finančnem ministrstvu
se dela za zmanjšanje projektiranih
proračunov posameznih ministrstev.
Zdi se, da je kljub vsej varčnosti še
vedno deficit okrog ene milijarde
in pol. V finančnih krogih obstaja upa-
nje, da se bo polzkusilo z novimi fi-
nančnimi viri, da se prepreči deficit
v proračunu.

Iz finančnega ministrstva prih-
jajo zelo neprijetne novice. Nedavno
je izgovoril minister sam usodno be-
sedo, da je naš finančni položaj
»ohupen«. Takih izrazov se na vo-
dihnem mestu ne poslužujejo, ako ni-
so v to prisiljeni, ker se mora naj-
višja finančna inštanca vendar dob-
ro zavedati dalekosežnosti te bese-
de z ozirom na inozemstvo. Kurz
našega denarja se na podlagi takih
izjav ne more dvigniti in padec cen
na Angleškem itd. nam ne bo prišel

v prid zaradi zmanjšane vejjave na-
šega denarja.

Finančni minister zahteva, da se
izdatki zmanjšajo, dohodki pa pove-
čajo. Nikjer pa ne pove, kateri izdat-
ki naj se zmanjšajo. Skoro gotovo
bo tudi pri nas tako, kakor je nava-
da v vseh militarističnih državah, da
se bodo izdatki za kulturne in tudi
za produktivne namene znatno
zmanjšali, dočim bo dobil vojni mi-
nister še več kot bo zahteval. In za-
čela se bo stara pesem o molohu...

Druga je z dohodki. Finančni
minister napoveduje novo povišanje
že itak neznosnih davčnih bremen,
kar bo življenje zopet znatno podra-
žilo. Slovenija bo pa zopet občutno
prizadeta, ker ima najboljši davčni
aparati.

Novi davki rode novo draginjo,
nova draginja nove doklade držav-
nim nastavljenem in — nove ban-
kovce. Kam naj to pripelje?

Monopolna uprava.

LDU Belgrad, 20. marca. Na pod-
lagi naredbes finančnega ministrstva
bo sarajevsko tobačno ravnanjstvo
prevzelo v Bosni in Hercegovini vse
monopole, ki so doslej spadali v pri-
stojnost raznih finančnih upravnih
oblasti.

Doslej se javnost ni mnogo zani-
mala za vprašanje našega monopola.
In vendar je to eno najvažnejših naš-
jih gospodarskih in finančnih vpra-
šanj.

Ko se je država ustanovila, so
ostale monopolne uprave večinoma
take, kakor so bile prej. V Sloveniji
smo imeli in imamo menda še mono-
polno upravo za nekdanje avstrijske
monopolne predmete, v Bosni imajo
svojo monopolno upravo v Sarajevu
po bosanskih določbah in v Srbiji po
nekdanjih srbskih zakonih. Monopol-

ski predmeti so pa povsod različni,
kar redno poslovanje monopolne
uprave zelo otežuje.

Druga važna činjenica je, da je
bil in je menda še danes srbski dr-
žavni monopol zastavljen nekemu
konzorciju tujih držav kot garancija
za »veliko srbsko državno posojilo,
dočim so takozvani »prečanski«
monopoli prosti. Da tako stanje ni nor-
malno, to je jasno in to vprašanje bi
bilo treba vendar rešiti prej, kakor
da se monopol izjednačuje in centra-
lizira.

Važno je pa monopolsko vpraša-
nje tudi za delavstvo. V monopolnih
podjetjih dela na tisoče delavcev, ka-
terih službeni prejemki so silno raz-
lični in sicer neutemeljeno različni.
Tudi to bo moralo postati drugače in
je potrebno prav resnega proučeva-
nja.

Plebiscit v Gornji Šleziji.

LDU Opole, 21. mrca. Wolffov
urad poroča: Po poročilih, ki so do-
šla do sedme ure jutraj, je bilo v
Gornji Šleziji oddanih skupno za
Nemce 713.760 in za Poljake 460 ti-
soč 700 glasov, kar pomenja nemške
večine 61 odst. Še ne ugotovljeni
rezultati ne morejo na končnem
nemškem uspehu ničesar izpremeniti.

LDU Katowice, 21. marca. Ka-
kor poroča Wolffov urad, naznanja
nemška plebiscitna komisija nastop-
no: Glasovalni rezultati v Pštini in
Rybniku so še nepopolni, vendar je
pričakovati v obeh okrožjih poljske
večine. Brez Pštine in Rybnika zna-
ša nemška večina približno 63 od-
stotkov. Po dosedanjih obračunih je
bilo oddanih za Nemce 671.700 in za
Poljske 389.600 glasov. Nadaljnja
brzotjavna plebiscitna komisija jav-
lja: Navzlic poljskemu terorju, ki je
vladal na ozemlju vzhodno od Odra,
se je dosegla na industrijskem ozem-
lju ob Odri pretežna nemška večina.
Mesta Myslowice, Katowice, Krolevs-
ka Huta, Bytom, Olivice, Tarnovi-
ce, Olešno, Rybnik, Klučborg so do-
segla 90 odstotkov nemških glasov.

LDU Dunaj, 21. marca. Dunajski do-
pisi urad poroča iz Berlina: Medzave-
zniška komisija v Opolju je odredila zapore
telefonskega in brzojavnega prometa, kar
onemogočuje točna poročila o izidu glosa-
vanja v Gornji Šleziji. Upravni odbor
država »Domovni zvestih Šlezijcev«
naznanja, da je bila udeležba pri glasovanju
nad vse velika in da je skoro povsod zna-
šala 100 odstotkov. Do kakih pomembnej-
ših incidentov ni nikjer prišlo. Do dveh
jutraj so bili v Berlinu znane nastope
številk nemških glasov: Okrožje Kluč-
borg 92 odstotkov, Katowice mesto 91, Ka-
towice okolica 72, Opole 94, Tarnovce 85,
Bytom 78, Krolevska Huta 76, Chorzov 62,
Wyslowice 55, Kozle mesto 93, Kozle oša-

lica 75, Ratibor mesto 90, Ratibor okolica
40, Bugudšice 40, Hlubčice 95, Strelce Vel-
ke 85, Olešno 90, Olivice 90, Lublinec 92,
Zabrze 60, Zagorce 58, Bismarckhütte 65.
V mestih Pština in Rybnik je uspeh za
Nemce baje zelo dober, v okolici obeh
mest pa zadovoljiv.

LDU Berlin, 20. marca. Kakor javlja
»Schlesische Zeitung«, je imelo uradno
glasovanje v Katovicah naslednji uspeh:
Za Nemčijo je glasovalo 6800 oseb, za
Poljsko pa 600.

LDU Berlin, 21. marca. Po dosedanjih
poročilih iz posameznih glasovalnih okro-
žij kažejo glasovanje po ugotovitvi mu-
davezniške komisije nastopni izid: Olešno
24.200 nemških in 11.400 poljskih, Klučborg
43.000 in 2300 poljskih; Lublin 15.100
nemških in 13.800 poljskih; Tarnovce 17
tisoč 600 nemških, 27.000 poljskih; Strelce
22.500 nemških, 22.900 poljskih; Go-
renda Glogava 32.700 nemških, 4500 pol-
jskih; Kozel 36.300 nemških, 11.700 pol-
jskih; Olivice 58.000 nemških, 32.000 pol-
jskih; Hlubčice 65.100 nemških, 300 pol-
jskih; Ratibor 48.700 nemških, 20.700 pol-
jskih; Katowice 76.400 nemških, 69.800 pol-
jskih; Krolevska Huta (mesto) 31.800 nem-
ških, 10.800 poljskih; Bytom 73.900 nem-
ških, 73.500 poljs.; Hindenburg 45.200 nem-
ških, 43.000 poljskih; Pština 14.400 nem-
ških, 41.000 poljskih; Rybnik 28.500 nem-
ških, 53.000 poljskih; Opole 81.000 nemških,
26.000 poljskih.

Glasovanje v Gornji Šleziji je
važna svetovno-politična činjenica.
Od rezultata glasovanja je v veliki
meri odvisna moč in sila nemške in-
dustrije in s tem gospodarska moč
Nemčije. Kolikor močnejša pa bi po-
stajala Nemčija na gospodarskem
polju, toliko večje in energičnejše bo-
do zahteve zapadno-evropskih za-
veznikov po plačilu vojne odškodni-

ne in danes ne moremo niti izdaleka
presoditi, do kakšnih rezultatov bo
ta politika dovedla Evropo.

Gornja Šlezija je velika indu-
strijska pokrajina. V Gornji Šleziji so
velikanski premogovniki. Večino
prebivalstva tvori industrijsko de-
lavstvo in ta fakt je važen za razvoj
socijalističnega gibanja v Nemčiji in
posredno tudi v celi Evropi.

Zanimivo je, da je glasovanje iz-
padlo — kakor javljajo gorenje vesti
— ugodno za Nemce vrljub temu,
da je velika večina prebivalstva
poljska. Izgleda, da je bilo odločil-
nega pomena za izid glasovanja go-
spodarsko stanje, oziroma red v eni
in v drugi državi. Na Poljskem po
poročilih listov ni vse tako, kakor bi
moralo biti, kar je popolnoma raz-
umljivo, ker se država šele konsti-
tuira. Za maso pa niso merodajni v
prvi vrsti idealni nagibi, ampak ma-
terijelni. To sicer ni lepo, kakor pra-
vijo eni, ampak fakt je. Kdo ve, če
ni tudi pri naših masah materijelni
nagon zelo močna politična sila?

Delavski sindikati.

LDU Belgrad, 20. marca. Notra-
nje ministrstvo je ponovno dovolilo,
da se otvorijo delavski sindikati, ki
se pa doslej ne bodo smeli vmešavati
v politiko in se bodo morali omejiti
samo na delo v sindikatih. Vlada je
izdala odlok, s katerim se posamez-
nim sindikatom vračajo zaplenjeni
arhivi.

Prvo vprašanje, ki se nam vriva,
je to, zakaj je bilo treba dovoliti
otvoritev delavskih sindikatov po-
novno? Ali se mar delavski sindikati
niso odzvali prvi dovolitvi?

Prepoved vmešavanja v politiko
bo pa težko izvedljiva. Člani sindi-
katov so državljani, ki uživajo vse
državlanske pravice. Vzemimo, da
je v enem ali drugem sindikatu večina
delavcev članov komunističnega
prepričanja (ali katerega koli). Ta ve-
čina ima pravico, razpolagati s sindi-
katnim premoženjem. Ali bo sedaj po
novi odredbi mogla večina svobodno
razpolagati s svojim premoženjem
ali pa bo imela morebitna prav ne-
znatna manjšina pravico vložiti pro-
test pri vladi in tako nadvladati ve-
čino tudi v drugih okoliših?

Zaplenjene arhive dobe sindikati
nazaj. Kdo se ne spominja, kako je
vlada pred tedni širila vesti, kakšne
strahote je odkrila v teh arhivih, ki
jih bo objavila, kadar bodo pregled-
dani? Danes so arhivi pregledani in
vlada jih vrača, toda strašnih raz-
kritij še vedno ni...

Dogodki v Rusiji.

LDU Moskva, 21. marca. V
Kronštatu se vrača normalno življe-
nje. Železniški promet se polagoma
probuja.

LDU Moskva, 21. marca. Dne
19. marca se je vršila v Kronštatu
velika parada rdečih čet. Vse so-
vjetske ustanove zopet poslujejo.

LDU Pariz, 20. marca. Tukajšnji
ruski krogi poročajo o vstaji na Ru-
skem. Prebivalstvo pokrajine ob
Volgi se je vzdignilo in pomorilo ko-
misarje. Tatarji iz Kazana in Astra-
bana so poslali nad boljševike moč-
ne konjeniške oddelke. Ukrajinski
ustaši pod vodstvom atamana Stru-
cka se bojujejo z našimi oddelki
vred proti sovjetskimi četam v Kije-
vu. V pokrajini med Kijevom in
Odeso se bojujejo medseboj čete,
katerim načeluje kakih 20 voditeljev.
LDU Carigrad, 20. marca. Ge-
orgijska vlada je ukinila pogodbo s
Turčijo in se pričela pogajati z bolj-
ševiki. Izjavila je, da ima v Batumi
rajsi rdeče čete, kakor Turke. Pre-
bivalstvo pa s tem postopanjem ni
zadovoljno in očita vladi, da se je
dala voditi po osebnih ciljih. Boje se
nemirov, posebno, ker so izjavili

Turki, da hočejo za vsako ceno ostati v Batumu.

Varšava, 21. marca. Iz Heslingforsa poročajo, da je Kronštad zopet v rokah upornikov. Boljševiki so se držali v mestu komaj par ur. Proti-revolucijski komite se je vrnil iz Finske v Kronštad.

Občinske volitve.

Vlada še sedaj ni razpisala občinskih volitev. Določila pa je, da se volitve ne bodo vršile istočasno v vseh občinah v Sloveniji, temveč da se bodo vršile najprej dne 26. aprila v Ljubljani, potem v drugih mestih, nato v trgih in nazadnje še le na deželi. Občinske volitve bodo potemtakem končane do konca meseca maja.

Tak razpis volitev se nam zdi zelo neumesten. Vlada pravi, češ da tehnične priprave otežkočajo razpis volitev na isti dan, toda ta izgovor ne drži, ker je pri prejšnjih volitvah bilo vsled sestavljanja volilnih imenikov še več tehničnih težav. Demokracija marveč hočejo na ta način omogočiti si čim večji svoj strankni upliv na volitve, ker bodo lahko ves svoj agitacijski aparat in pozornost obrnili zaporedoma na vsako volišče posebej.

Sicer pa je ves občinski volilni red vseskozi zelo krivičen in hoče iti na roko demokratu. Ta občinski volilni red je predvsem odpravil žensko volilno pravico. Drugič je ta volilni red odpravil tudi odredbo, da se morajo volitve vršiti le na nedeljo. Ta določba daje kapitalističnim strankam možnost, da razpišejo volitve na poljubnem delavni dan v tednu in tako delavcem in kmetom onemogoči, da se udeležijo volitev, ker bodo zadržani pri delu na polju in v tovarni. Zoper to krivično pomanjkljivost volilnega reda mi najodločnejše protestiramo in zahtevamo, da se volitve vršijo le na nedeljo, ko se tudi delovno ljudstvo lahko udeležijo volitev!

Reakcionarnost volilnega reda se zrcali nadalje tudi v določbah, ki govore o uporabi oboroženih javnih organov pri volitvah. Ta volilni red torej hoče, da posega ob vsaki malenkosti javni organ v zadeve volilcev, da s tem kakorkoli upliva na volilčno voljo.

Največja krivica pa je določba, da se prve občinske volitve izvršijo po starih volilnih imenikih. Ti imeniki so, kakor obče znano, bili zelo pomanjkljivi in skrajno krivični, ker so jih sestavljali pristranski strankarji, ki so izpuščali njim neljube

LDU Nauen, 21. marca. Iz Tiflisa se poroča, da je georgijska vlada zahtevala, naj Turki prepustijo Batum boljševikom. Boljševiki so men- da že stavili ultimatum 48 ur, v katerem mora turška vojska zapustiti mesto.

volilce, posebno pa naše socialistične pristaje iz volilnih imenikov. Tudi je od zadnjih volitev sem preteklo že mnogo mesecev, v katerih je mnogo ljudi postalo upravičenih, da volijo. Zopet drugi so se v tem času izselili, umrli ali karkoli že. Krivično je pa to tudi vsled tega, ker je med tem časom tudi že mnogo ljudi postalo naših državljanov vsled opcijske pravice. Upravičeno torej zahtevamo, da se imeniki vestno izpopolnijo tako, kakor to odgovarja sedanjemu stanju volilcev in da se nato uvede redno reklamacijsko postopanje.

Kaj razodeva tak občinski volilni red sam na sebi drugega kot strah vladajočih strank, da neslavno pogore tudi pri občinskih volitvah! Obenem razodeva tudi namen, da se s takim volilnim redom že vnaprej delavskim in kmečkim volilcem onemogoči svobodna volitev!

Pozivamo vsled tega vse naše organizacije, da volilstvo na svojih shodih to nasilno odjedanje ljudskih pravic s strani vladajočih meščanskih strank obsodi ter energično zahteva popravilo volilnih imenikov in to, da se volitve vršijo na nedeljo in ne na delavnik!

Naše organizacije so se že povsod začele resno pripravljati na volitve. To je razveseljivo dejstvo, ki kaže, kako velika potreba je, da se vrže vse dosedanje občinske zastope med smeti in ustanovi v občinah res prave ljudske in ne liberalne, klerikalne in samostojne, gruntarske, trgovske, mesarske in gostilničarske zastope! Delavno ljudstvo ima večino in zato naj tudi o sebi samo odločuje povsod in tudi v občinah!

Takoj, ko se razpišejo volitve, bo naša stranka sklicala povsod okrožne konference, kjer bodo delegati sklepali o našem nastopu pri volitvah. Naša stranka se bo volitev udeležila pred vsem povsod tam, kjer ima svoje organizacije. Naj torej vse naše organizacije do sklicanja okrožnih konferenc pripravijo vse potrebno, da bo zmaga delavskega ljudstva v naših slovenskih občinah tem sijajnejša!

Delavsko zavarovanje v Jugoslaviji.

Ministrstvo za socialno politiko je izdelalo osnutek delavskega zavarovanja v Jugoslaviji. Priobčujemo ta osnutek soodrugom v informacijo. Informacije ministrstva za socialno politiko se glasijo:

Uvod.

V pogledu delavskega zavarovanja ima Jugoslavija šest raznih zakonodajstev.

1. Črna gora, Stara Srbija in Makedonija in novoprideljeni deli Bolgarske sploh nimajo nikakega delavskega zavarovanja.

2. Srbija v mejah iz leta 1913. ima v zakonu o radnjama (člen 36 do 90) predpise o obveznem delavskem zavarovanju, toda v praksi ni ničesar izvedenega.

3. Bosna in Hercegovina imata izvedeno delavsko zavarovanje v boleznih na podlagi zakona z dne 15. februarja 1909. Šele od nedavno je z uredbo uvedeno tudi delavsko nezgodno zavarovanje.

4. Hrvaška in Slavonija z Medimurjem imajo zavarovanje delavcev in trgovskih in obrtniških nameščencev za slučaj bolezni in nezgode na podlagi zakona iz l. 1907.

5. Banat, Bačka in Baranja imajo isto zavarovanje kakor Hrvaška in Slavonija.

6. Slovenija in Dalmacija s Prekmurjem imajo zavarovanje industrijskih, trgovskih in obrtniških delavcev in nameščencev za slučaj bolezni na podlagi zakona iz l. 1888, ter zgodno zavarovanje za omenjene delavce na podlagi zakona iz leta 1887.

Poleg tega je v Sloveniji in Dalmaciji še penzijsko zavarovanje pri vatnih nameščencev za slučaj invalidnosti, starosti in smrti na podlagi zakona iz l. 1906.

Poleg splošnega zavarovanja delavcev je v vseh pokrajinah, izvzemač Črnogorje, Stara Srbija in Makedonija več ali manj izvedeno

tudi zavarovanje rudarjev in posameznih kategorij državnih uslužben- cev, dočim v posameznih podjetjih obstoje tudi posebni bolniški fond.

Novi načrt.

1. Obseg zavarovanja. Sprejeto je načelo obveznega zavarovanja delavcev in sicer le za slučaj smrti in nezgode.

Zavarovanje naj obsega vse osebe, ki v področju države stalno, začasno ali mimogrede dajejo svojo delovno moč (telesno ali duševno) v najem, ne oziroma se na dobo življenja in državljanstva.

Od zavarovanja so izvzeti:

1. Poljedelski delavci in poljedelski posli, v kolikor ne prihajajo v nevarnost nesreče pri parnih kotlih in obratov obratujočih z elementarno ali živalsko silo, v katerem slučaju bodo tudi bolniško zavarovani.

2. Osebe v poboljševalnicah in kazenskih zavodih.

3. Priložnostno in nestalno v hišnih poslih zaposlene osebe.

4. Osebe v pomorskem ribarstvu.

Ne oziroma se na višino zaslužka so zavarovani za slučaj bolezni in nezgode delavci, pomočniki, vajenci, postrežniki, mezdni delavci, dninarji in posli; za slučaj bolezni so pa obvezno zavarovani uradniki, postovodje in njim slični namestniki samo takrat, če je njihov zaslužek večji kot letnih 12.000 dinarjev.

Od dolžnosti zavarovanja so oproščene vse osebe, ki delajo v javnih ustanovah ali v onih, ki jih je takim smatrati, če na podlagi službenih predpisov dobivajo podpore v bolnišni najmanj za 26 tednov, ali ki imajo v nezgodah pravico do penzije za sebe in svojo družino najmanj v znesku predvidene odškodnine za nezgodni slučaj.

Prostovoljno zavarovanje ni predvideno, toda se obdrži za ose-

be, ki so se na ta način že zavarovale.

II. Višina podpore in pokritje stroškov. Dosedanje odmera za bolniško zavarovanje po povprečnem zaslužku posameznih delavskih kategorij in prispevkov za nezgodno za-

Agrarna reforma in politika.

Če se poleg vsega izrablja vera v politične namene, je po sebi umljivo, da temu namenu služi tudi agrarna reforma, ki je za stranke zelo prikladen objekt. Gre pa za to, kako se to izrablja, ker ni vseeno, če ima dotična stranka od tega koristi ali pa ne in pa kakšne koristi. V tem pogledu je klerikalna stranka vzor, kako izrabljati objekt, da si stranka poveča svoj vpliv in število pripadnikov. Agrarna reforma v Sloveniji ima v zakonu JDS, ki ima v svojem programu kot eno glavnih točk radikalno izvedbo agrarne reforme. S tem je stranka vprijetnem položaju, da si dobi mnogo pristavev med kmetijskim ljudstvom. Da pa stranka napelje v resnici vodo na svoj mlin, mora postaviti na vodilna mesta ljudi, ki stvar razumejo. V tem slučaju je pa JDS mela malo srečno roko in vidi se že, da kolo zastaja in nevolja ljudstva raste. Toda ljudje pri nas so napačno poučeni in mislijo, da vse to prihaja iz Beograda. Je pa narobe. Ministrstvo za agrarno reformo je izdalo naredbi, ki so v celoti in v svojem bistvu povsem dobre. Tako je ena od teh izdana 3. septembra 1920, br. 14.082, ki govori o drž. nadzoru in državni upravi veleposestev. Člen 3. določa, da morajo lastniki veleposestev te opravljati kar najbolje in gospodarstvo mora biti strogo racionalno in intenzivno, torej po vseh principih moderne vede. Člen 5. zahteva, da lastniki vzdržujejo za tak obrat potrebni inventar v polnem obsegu. Člen 7. pa določa, v katerem slučaju se postavi veleposestvo v državno upravo. In sicer: točka a) ako bi lastniki ne hoteli ali ne mogli delati v smislu člena 3 in 5 b) ako bi lastniki ali njihove uprave s svojim postopanjem ovirale izvedbo agr. reforme, c) ako bi bila državna uprava v javnem interesu ali interesu nemotenih zvedbe agr. reforme. Člen 8. zahteva za drž. upravitelje kvalificirane kmetijske ali šumarske strokovnjake. Člen 23. pa zahteva čimprejšnjo uvedbo srbolivaščine ali slovenščine v kmetogovodstvo in kot upravni jezik na vseh veleposestvih brez izjeme.

To je nekaj v jedru podanih določb zgoraj omenjene ministrske navedbe, ki je izšla še enkrat poudarjeno septembra meseca 1920. Sedaj pa na kratko pogledimo, kako je izpolnila te ukaze Beograda Agrarna direkcija v Ljubljani, ko je znano, da so JDSovci največji centralisti.

Vsa veleposestva, gre tu za ona nad 1000 ha površine, imajo svoj poslovni jezik (morda z redkimi izjemami) še vedno nemški. To je natančno nasprotno smislu omenjene navedbe člena 23. Pa ne samo to. Veleposestniki nastavlajo še vedno nove upravitelje, ki so našega jezika nezmožni in celo tuje državljanje. Zgled Thurn v Oštanju in Perger v Mislinjah.

Kaj je agr. direkcija storila na podlagi člena 23. In kako samolastno in svobodno gospodarijo ti kapitalisti, švabi in čifuti na svojih veleposestvih v posameznem členu 7. omenjene navedbe. Ali je v javnem in državnem interesu, da ti kapitalisti širijo nemško propagando z vseh velikimi sredstvi in močjo, ko jo imajo vsled obširnih posestev in da nemški uslužbenci skrivajo pod krinko socialistično propagando za boljševizem in nemštvo ter z nesramnim postopanjem temeljejo ljudstvu zaupanje. Lep zgled za to je Thurn v Mežiški dolini, ki je znan že izza plebiscita. Madžarskih veleposestnikov v Prekmurju sploh ni treba posebej omeniti, ker ti v svoji besnosti proti naši državi presegajo celo Thurne, Windischgrätze, Pergerje, Auersperge in še mnogo drugih.

In lep primer za to sovraštvo kažejo nekatera gospodarstva teh magnatov, ki

varovanje po faktu letnem zaslužku, — se po novem načrtu odmerja na dnevno plačo povprečne kategorije. Najvišja zavarovana meza znaša 20 dinarjev. Višina meze se pa more tudi izpremeniti. (Konec prihi.)

premišljeno in sistematično slabšajo gospodarstvo zato, da bi se ljudstvo, ki je od veleposestev odvisno, vzdignilo, češ država je kriva. Vse Prekmurje je tak vulkan in vsi naši obmejni kraji in predvsem Mežiška dolina na Koroskem in vsa Štajerska od Celja naprej. Kot vsestranski zgled takega destruktivnega dela je Perger v Mislinjah, o katerem se je že dovolj pisalo.

In kaj je agrarna direkcija storila v smislu člena 7. Do danes ni še pod državno upravo stavljen noben veleposestnik. Pri- tožbe se pa množe od delavstva, kmetov itd. dan na dan. Po letu je od te navedbe na razni Esterhaziji, Auerspergi, Windischgrätz, Thurni, Pergerji, se delajo svobodno norca iz vseh naredbi. Kdo je temu kriv?

Kakor kaže se agrarna direkcija v Ljubljani ravnotako malo briga za belgraj- ske navedbe kakor veleposestniki in vrli svoje mlino, kakor ji bolj kaže. Če izvzame- mo zakupdajo, ki se je deloma izvedla, ni agrarna direkcija tekem dveh let drug- gega storila, kot ljudstvo totalno zbegala in vznejovalja. Ali kaj vse to briga di- rekcijsko Glavno je, da so divji kozli po pla- ninskih zdravili, ker se v predpotopnih raz- merah bolje rede, in da radi žrtvujejo svo- je življenje domovini na oltar. Da pa se je navidez vendar le nekaj storilo, je agrarna direkcija spuščala cele trope papirnatih zmajev vseh barv in pokoljenja po Slove- niji v »strah« veleposestnikom in »tolajbo« ljudstvu. To so bili takozvani nadzorniki. O teh in o njihovi kvalifikaciji danes ne bomo govorili. Treba je samo pogledati na nekatera posestva v Prekmurju ali na zglednem gospodarstvu Pergerja in drugih mnogih. Nezaupanje ljudstva pa raste in če bo vsled tega JDS izgubila zadnje svoje zaupanje po deželi, nas bo samo veselilo. Ni pa vseeno za tiste mase, ki vsled take- ga izvajanja agrarne reforme trpe. In če bo stranka naredila račun, gotovo ne bo za te negativne zasluge odlikovala svoje- ga generala z visokim redom.

Vse to pa javnosti ni veliko znano, predvsem ne interesentom in tudi najboljše gospodarje ministru ne, za katerim grmom tiči zajec.

Znan je zgodovinski izrek Velikega Aleksandra, da ni na svetu zidu, katerega bi z zlatom obložen osel ne prekorščil. Nam se pa zdi, da ni take navedbe Agrar- ne reforme, čez katero bi zlati osel ne nes- sel veleposestnikov v Sloveniji.

Če bi hodil Kristus sedaj po Sloveniji, bi gotovo povedal nekako tako-le priliko: Agrarna reforma je podobna kravici. Ko je bila stiska med ljudstvom velika, mu je Gospod naklonil kravico, da se ljudje nasitijo z njenim mlekom. Ljudstvo je za- hvalilo svojega Gospoda in je šlo, da bi molzlo kravo in pilo mleko. Tedaj pa so vstali učenci in so govorili: O ljudje, vi ne znate molzti in krmiti kravice. To je skrivnost. In kdor ne zna, ne namolze mle- ka. Živinice celo lahko pogine ali pa zbe- zlja. Mi znamo. Zato je dalte nam v re- jo in dovolj bo vsega.

In veliki hlapci so šli in so djali živat v hlev, ljudstvo pa je veselo čakalo na mleko. In veliki hlapci so važno pristopali in krmlili in molzili. Toda kravica je hujšala in mleka ni bilo. Ljudstvo pa je jelo godrnjati.

Do konca pove priliko prihodnost. Po- speševali bomo to po svojih močeh. Jav- nost je namreč kakor silna muha, ki se rada pase. S pridom se je pasla na glavi rudarskega svetnika, zato tudi drugih naj- brže ne bo zametavala. Naj malo potrpi, paše se obeta še obilo.

Politične vesti.

+ Za ruske begunce. Na konferenci zastopnikov vseh ministrstev, ki se vrši v ministrstvu za socialno politiko, se je skle- nilo, da bo odsek za ruske begunce še na- dalje skrbel za ruske begunce, in da se določi pri vsakem ministrstvu po en višji uradnik, ki bo v sporazumu z odsekom re- ševal vprašanja, ki se tičejo resorit nje- govega ministrstva. — Ruski begunci ve- ljajo našo državo že lepe stotine milijonov. Mi nimamo nič proti temu, če se res re- sami dovolj. Vendar se pa ta skrb za ubežne cariste ne vjema dobro z besedami finančnega ministra, ki je govoril o »obup- nem stanju« naših državnih financ. Kako se to strinja? Drugič: Če država nima do- volj denarja, da bi delila podpore doma- čim, n. pr. invalidom, vendar ne more de- larja razmetavati za delazmožne ljudi iz Rusije! Kakšnega dokaza o tem pa, ali pod-pira država le onemogle Ruse ali pa tudi delazmožne, do danes še nihče ni vklel!

+ Reakcija na Madžarskem se je uti- dila in delavstvo stoji še vedno izven za-

četah. Čiherin je izjavil, da bo ruska vlada smatrala vsak vpad v gruzijsko ozemlje kot neprijateljski akt proti Rusiji. Iz vsega tega je razvidno, da pride v tem vprašanju do skorajšnje krize med Moskvo in Ango- ro. — Angleži (oziroma Francozi) so v svojem obupu pograbil po novem obup- nem sredstvu: Zasejati hočejo razdor med dvema zaveznikoma, ki sta uničila njih ve- like sanje o Aziji. Oziroma, če bi tega ne mogli doseči, upajo z lažmi izzvati sebi ko- ristna in nevarnemu nasprotniku neugodna razpoloženja v nevtralnih krogih. Francoz- je n. pr. še vedno ne morejo pozabiti na tu- tuje armade, ki bi šle zanje po kosani v žerjavico. To smo zapisali kot nepristrai- ski poročevalci. Načelno pa smatramo bol- ševiški pohod v Gruzijo navzlic vsemu kot zločin proti proletariatu, po svojem bistvu istovreden neupoštenim zločinom buržujski imperialistov.

+ Nasimr bej, to je turški delegat na londonski konferenci, se je pokazal politič- ka, h kateremu gredo lahko v šolo vsi naši zasluzni diplomati. Na koncu konferenca je imel sijalen govor, v katerem je oveko- večeval zasluge Francozov pri reševanju turškega vprašanja. Angleška pa ne, ta ni- ma zaslug. Nasprotno, v Carigradu je uvedla tako škandalozen policijski režim, da je mesto tiral v obup. Težko je pove- dati, kako veliko sovraštvo goje Turki do Angleže in kako veliko ljubezen do Franco- ske. Ta je celo ponudila sporazum s tur- ško vlado radi svoje bodočnosti v Maro- ku. Toda Angleška je bolj »muslimanska« država. Raditega bi morala gledati na to, da si pridobi simpatije islamskega sre- dišča. Samo malo je treba: majhen popra- vek okrog Dardanel in Carigrada. — In uspeh tega govora: Turški delegati so od- šli s konference v enem žepu s figo, v dru- gem Dardanele in še marsikatero lepe stvari; Francozje in Angleži pa se gleda- jo s pasjimi obrazi iz ljubosumnosti radi raz- ličnih simpatijskih gradov Turkovi! Naj- manjši zaveznik centralnih držav se je iz- mazal iz tega tepeža s celimi kostmi. Sploh so Turki dobri diplomati. Naši demokrati bi vedeli o tem kaj povedati, če ne vedo, pa naj berejo naš list!

+ Lloyd George se čuti popolnoma osamljenega, odkar je podal Bonar Law demisijsko pismo; da se želi odpovedati po- litičnemu življenju, ker je v teh težkih sa- sih še posebno naporno in je v Lawovo de- misijo težko udarjena vlada, unionistična stranka, koalicijska in Angleška sploh. — Lloyd George je že preje večkrat kazal znake podobnih moralnih depresij. Pravilo celo, da je tako malo, pri glavi... saj veste. O marsikaterih njegovih dejanjih smo že rekli, da so sumljiva.

Kulturni vestnik.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sreda 23. Mrakovi. E.
Četrtek 24. Zaprt.
Petek 25. Zaprt.
Sobota 26. Zaprt.
Nedelja 27. Gogota. Izven.
Ponedeljek 28. Razvalina življenja. Iz- ven.
Torek 29. Zaprt.

Opera:

Torek 22. Koncert gđ. Amelije de Bartfeldove. Izven.
Sreda 23. Thais. B.
Četrtek 24. Zaprt.
Petek 25. Zaprt.
Sobota 26. Zaprt.
Nedelja 27. Zlatorog. Izven.
Ponedeljek 28. Tosca. Izven.

Sporod koncerta gđ. de Bartfeldove danes, 22. t. m.: 1. Grieg: Sonata C-dur. 2. Wieniawski: Koncert D-moll. 3. J. Raff: Olig con Variacioni Op. 92. 4. A. Coupe- rin - Kreisler: La Precieuse. b) Pugnani- Kreisler: Præludij in Allegro. 5. a) Sme- tana: Iz domovine. b) Dvořak: Slovenski ples Op. 46 št. 8. 6. a) Jaromir Weinber- ger: Une cantilene jalouse. b) Sarasate: Ciganska melodije. — Ker obeta koncert biti umetniško dovršen, naj si vsako pra- vočasno preskrbi vstopnico. Umetnico bo- de spremljala na glasovirju gđ. Marija Hellerova - Sadecka.

Narodna Galerija, zbirka izbranih umotvorov slov. modernih upodablajočih umetnikov, je odprta za javnost vsako nedeljo in praznik od 10.—12. ure in ob četrtkih od 15.—17. ure v Kresli, Šolski dvorovi št. 2, I. nadstropje. Tam se ob označenih urah sprejemajo tudi novi dru- šveni člani. Redna članarina znaša letno malenkostni znesek 30 K, ustanovniki pa plačajo vsaj 500 K. — Odbor »Narodne Galerije« se obrača na vse Slovence, ki jim je umetnost in njen procvit resnična srčna potreba, da vstopijo v krog njenih sodelavcev s tem, da ji pomorejo z darili v gotovini ali z umetninami.

Slovenska Matica je kupila prevod romana Lermontova »Junak našega časa« ter ga izda med rednimi publikacijami za tekoče leto. Na to opozarjajo vse gospo- de prevajalce in založništva.

Slovenska Matica. Odborniki Sloven- ske Maticе se vabijo na sestanek, ki bo v torek dne 22. t. m. ob 5. uri popoldne v dru- štvinih prostorih in katerega se udeležijo gospod profesor Pata iz Prago.

Dnevna kronika.

Dijaške štipendije in finančni minister. Finančno ministarstvo objavlja: 1. sklep, da naj se po končanem šolskem letu 1920/21. vrnejo iz inozemstva vsi državni štipendisti, je sprejel cel ministerijski svet. 2. Ta sklep ministerijskega sveta je motiviran pred vsem s tem dejstvom, da so v naši državi tri vseučilišča s skoro vsemi fakultetami, na katerih morejo naši študenti si pridobiti popolno izobrazbo iz vseh samostojnih znanosti. 3. Drugi razlog, ki je izsilil sklep, je položaj naših financ. Ta zahteva skrajno varčnost in resno pazljivost z ozirom na izdatke. Za dijaške v inozemstvu se je izdalo toliko več, ker je bila za nje potrebna tuja valuta, katere kurz je napram dinarju zelo visok. Budžet štipendij znaša letno okoli 15 milijonov dinarjev samo za centralno upravo (torej brez pokrajinskih vlad) in ne vračunajoč tu srednje in višje strokovne šole, — število, ki je že samo posebi znatno in ki se bo vzelo v obzir, da se z podporami iz državne blagajne vzdržava tudi zelo veliko število v državi. 4. Nedavni sklep ministerijskega sveta ne odpravlja popolnoma štipendije dijakov v inozemstvu. V njemu se nahaja tudi naslednji sklep: Uredba, katero bo sprejel ministerijski svet na predlog ministra prosvete, bo določila, kdo more biti državni gojenec. Po tem bodo državni štipendisti tudi v bodoče, toda pri odposiljanju študentov v inozemstvo se bo oziralo na okolnosti, na katere se do sedaj ni kazalo posebno paznje namreč, da se štipendije oddajo edino potem razpisa, nadalje da jih prejmejo samo najboljši, katere določijo strokovni odbori; nadalje pomorejo štipendije za znanstveno specializiranje po dokončanih šolah v državi. Razumljivo je, da se ne bodo vrnili oni študenti, ki študirajo sedaj v inozemstvu in so na koncu svojih študij, niti oni, ki študirajo znanosti, ki se na naših univerzah ne predavajo v celoti oziroma na katerih se nimamo organiziranih fakultet. — Tako pravi naše finančno ministarstvo. Mi smo gleda tega že izjavili svoje stališče, s katerim se strinja večina dijaštva in vseučiliških profesorjev.

Kronski bankovci. Iz Beograda javljajo, da generalni nadzornik v finančnem ministarstvu Petrovič, se je vrnil iz Novega Sada, kjer je reguliral vprašanje kronskih bankovcev. — Kdaj bo rešeno to vprašanje pri nas? Nekoliko čudno pa je, da se to važno vprašanje rešuje po mestih in morebiti po pokrajinah, ne pa za celo državo, čeprav so si tudi preprosti avtonomisti edini v tem, da ostane vprašanje denarja skupna državna zadeva.

Pozori Sodruga Ivana Kocmurja dolže nekateri, da je v zvezi z dopisi glede s. Antona Kristana v nasprotniškem časopisu. Naproseni smo, da konstatiramo, da so vse take vesti neresnične in s. Kocmur bi za tak očitke zahteval zadostitev od vsakogar, ki bi kaj takega trdil.

Profesorski štrajh? Profesorsko združenje je poslalo prosvetnemu ministarstvu zahtevo po povišanju proforskih plač, v kateri naglašajo, da bo gotovo trpel pouk, če se njihovim zahtevam ne zadovolji. — Pouk utegne trpeti le, če bo neno osebo vršilo pasivno resistenco ali pa štrajkalo.

Dr. Pegan suspendiran. Disciplinarno sodišče odvetniške zbornice v Ljubljani je

v petek 18. t. m. obravnavalo o dr. Peganovi aferi. Obravnavala se je vršila v sejni dvorani mestnega magistrata. Disciplinarno sodišče je razpravljalo o šestih slučajih proti dr. Paganu. Po dolgotrajni razpravi je bil dr. Pegan v dveh slučajih oproščen, v štirih slučajih pa spoznan za krivega. Disciplinarno sodišče odvetniške zbornice je obsodilo dr. Peganu na 6 mesečno suspenzijo. Izjave in obtožbe dr. Oblaka proti dr. Paganu so bile juridično nekoliko protirane.

»Slov. dijaška zadruga« v Pragi je priredila vsled svojega slabega gnetnega stanja nabiralno akcijo po domovini. Ker je bil dosedanj odziv uspešen, je to dokaz umevanja težavnega položaja našega dijaštva v tujini. Radi naraščanja števila podpore potrebnih dijakov, prosimo še ostale prijatelje naše akademično mladine, da se spomnijo ob priliki velikonočnih praznikov s primernim darom.

Nezaposlenost v Solunu. Generalni konzulat v Solunu je naprosil ministarstvo notranjih poslov v Beogradu, da obvesti vse prebivalstvo, da v Solunu ni nobenega dela in da osebe, ki tjakaj odidejo za delom ali vstopijo na ladje kot mornarji, ostanejo brez sredstev za življenje in z eno besedo strado.

Ameriško volno ministarstvo poroča preko našega ministarstva za zunanje stvari, da se morajo podatki o zavarovanju ameriških delavcev, naših državljanov, ki so padli na zapadni fronti, izpolniti pri sodiščih in izpolnjeni vrniti ameriški ministarstvu v svrhu izplačila zavarovalnine. Vsak naš državljan, čigar sin je kot ameriški vojak padel v bivši vojni, bo dobil zavarovalnino v znesku 10.000 dolarjev, to je okoli 370.000 dinarjev.

25 letni službeni jubilej praznuje v Celju v železni veletirgovini Rakuski gospod Schien. — Moč, dasi rodom Nемец, držal se je tudi v težkih časih preganjanja slovenskega delavstva nad vse. — Živel je vedno le kot miren sodelavec, upoštevajoč tudi najzadnjaka uspešnega. Zato se pridružuje tudi pomožno delavstvo tvrde Rakuski vrsti gratulantov, želeč mu še mnogo zdravja in sodelovanja. Spoštujemo Vas, ker ste pošten in upoštevate naše težnje.

Osemurni delavnik in celjski »demokratski trgovci«. Prekoračenje osemurnika v celjskih trgovinah le na dnevnem redu. Pa zakaj tudi ne, pomočniki so po večini preobiti z »narodnim žegnomo«, zato tudi ne respektirajo demokratskih postavnih predpisov. Ogovori se celo, da se namerava ustanoviti posebni pomočniški odbor, ki bo zapolnil akcijo, da naj se tudi nedeljski počitek začne kršiti s poslovanjem v trgovinah. — Ker se gospodje sotrudniki (delavci po trgovinah) sami ne zavajajo svojih pravic, naj stori vsaj obrtno nadzorništvo v zvezi s politično oblastjo to, kar zahteva postava.

Generalna direkcija za pošto in brzojav je predlagala, naj se uradnikom izplača po 10 par od vsakega zaboja v svrhu hitrejših ekspedicij.

Premog za vojne invalide. Člani »Splošne organizacije vojni invalidov za slovensko ozemlje« dobe premog na nakaznice mestnega magistrata in sicer 150 kilogramov za 16 K dne 23. in 24. t. m.

Gospodarstvo.

Bankrotstvo v Jugoslaviji. »Beogradski Dnevnik« piše: Minulo leto 1920. je bilo zelo plodno na bankrotskem polju. Po uradnih statističnih podatkih oddelka za kreditne ustanove ministarstva za trgovino in industrijo je bilo samo v Beogradu ustanovljenih leta 1920. 6 denarnih zavodov s skupnim kapitalom 39 milijonov dinarjev. Poleg tega je bilo v Beogradu ustanovljenih 11 delniških podjetij s skupnim kapitalom 36 milijonov dinarjev. V celoti državi je bilo v leto 1920. ustanovljenih 14 denarnih zavodov s skupnim kapitalom 48 milijonov dinarjev in 26 delniških družabnih podjetij s kapitalom 68.500.000 dinarjev. Od teh 26 delniških družb je 16 trgovsko-industrijskih delniških podjetij. — Vse sedanje faklično premoženje naroda se koncentriralo v majhni skupini ljudi, ki potem terorizira ostale milijone prebivalstva. In da se to odpravi, je naloga socializma, ki mora zmagati!

Monopolista tobačna uprava. Na podlagi sklepa ministarstva za finance je sarajevsko tobačno ravnanstvo prevzelo vse monopolne posle, ki so do sedaj spadali v delokrog finančnih upravnih oblasti. Ravno tako zgoraj omenjeno ravnanstvo je prevzelo vse posle glede nabave in prodaje monopolskih predmetov, kar pa do sedaj vršili drugi upravni uradi v Bosni in Hercegovini. Od teh so izvezli samo kazenski prestopki monopolnega zakona, nad katerimi bo še nadalje vršila pregled finančna uprava.

Koliko je dohodkov od pristojbin. Iz Beograda javljajo: V mesecu februarju je vsa v vsaj državi 12.516.775 dinarjev. — Razni pristojbini. Lansko leto pa je bilo v istem času trikrat manj. Od februarja budžetne dobe (od 1. junija 1920.)

pa do konca februarja so pristojbine donese 94.522.637 dinarjev. V budžetu pa so za ta čas računali samo na 43.492.574. Torej veliko več kot so pričakovali računski in vendar grede finance narobe! Zaradi in porodica!

Dalmatinsko-ameriška paroplovba. Trgovinsko ministarstvo je odobrilo pravila bracko-ameriške družbe v Šupertu na Braču.

Konec davkov v — Rusiji! Moskovski urad osrednjega izvrševalnega odbora priobčuje zakonski načrt, s katerim menijo opustiti vse davke. In to se bo zgodilo radi tega, ker je prebivalstvo v mestih povečini delavsko, ki se preživlja s svojo plačo in ker oddaja kmečki živeli del svojih pridelkov državi. Socialistična ideja je uresničila torej v toliko, da je že mogoče opustiti sistem davkov. Ta načrt se sprejme pri prvi naslednji seji izvrševalnega odbora sovjetov.

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

Pojasnilo. Na uvodnem mestu objavljamo kratko začasno izjavo, ker smatramo, da je potrebno zadevo s. A. Kristana, čeprav levirajo napadi iz nasprotnih strank temeljito dognati in natočiti popolnoma čisto vino. Z ozirom na ugod naše stranke je torej potrebno, da se vse razlasi in poda naši javnosti tako kot je, nagleda na to od kod izhajajo napadi.

Iz strok. organizacije.

Seja centralnega odbora kovinarjev se bo vršila v sredo 23. t. m. takoj po dnu. — Važno. — Tajništvo.

Seja podružnice kovinarjev Ljubljana, se bo vršila v četrtek dne 24. t. m. po dnu. — Načelnik.

V Polzei je tvrdila Kurka & Wildt dne 15. t. m. vsem delavcem odgovorila službo, dne 16. je delavstvo stopilo solidarno v protestno stavko. Celjska strokovna komisija je potom dveh odposlancev v zavodi posredovala pri tvrdki na lico mesta pri g. Wildiju. Zastopnika sta dognala, da se je odpoved izvršila vsled meznega glabanja. Merodajne oblasti opozarjajo na to tvrdko, da napravijo enkrat konec kapitalističnim mahinacijam.

Vestnik Svobode.

Odborova seja ljubljanske podružnice »Svobode« se bo vršila v sredo zvečer ob 7. uri v upravništvu Napreja. Pozivam vse odbornike, da se seje polnoštevilno udeležijo. — Tajnik.

Vaje pevskega zbora »Svobode« v Ljubljani danes ne bo. Kdaj bo prihajala vaja, bo objavljeno v listu.

Strnišče pri Ptuj. Tukajšnja podružnica »Svobode« priredi na velikonočni ponedeljek dne 28. t. m. veselico z dramski predstavo. Predstavljal se bo Glogova drama »Sine«. Na veselici sodelujejo tamburaški in pevski zbor iz Maribora in pevski zbor iz Celja iz Ptuj. Na vsopredstavi sta med drugim tudi dva solosepeva. Mariborski sodrugi se udeležijo veselice s posebnim vpletom. Natančen vsopredstavi prihodnjič. Sodrugi iz Strnišča pozivamo, da se dobro pripravijo za to veselico, ki mora biti velika manifestacija naše kulturne organizacije.

Društvene vesti.

Socialno gospodarsko in kulturno žensko društvo v Ljubljani, 17. t. m. je bil izredni občni zbor »Sloge«, ki je soglasno sklenil reorganizacijo »Sloge« v »Socialno gospodarsko in kulturno društvo«. Namen novega društva je glasom š. W. praviti: »Namen društva je, da pospešuje kulturni, socialni in gospodarski razvoj slovenskega ženstva. Ta namen hoče doseči s tem, da bo izdajalo periodične publikacije in knjige; da bo prirejalo predavanja in poučne tečaje iz vseh panog kulturnega in socialnega življenja; da bo nastopalo za politične pravice žen, ne da bi se s tem vezalo na katerikoli politično stranko; da bo snovalo lastne gospodarske naprave; da bo podpiralo vsa stremjenja, ki so v skladu z njegovim namenom in bo posvečalo največjo pozornost socialnemu položaju žen in delovalo za njihov povzdig. Bavi se bo pa tudi z vsemi vprašanji, ki zadevajo telesno in duševno zdravje narodnega podmladka. Iz teh določb je jasno razvidno, da hoče novo društvo oživeti moderno žensko gibanje med Slovenci. Zato vabimo vse žene, ki jim je na tem, da sodelujejo po svojih močeh in zmožnostih za napredke ženstva in naroda, da pristopijo k društvu. Vsaka, ki se zanima za žensko gibanje, naj se javi, dobila bo vsaka potrebna pojasnila. Odborove seje društva so javne, dostop na seje imajo vse članice in se jih lahko udeležujejo s posvetovalnim glasom. Dokler nima društvo svojih prostorov, bodo odborove seje v šentjakobski šoli, II. nadstropje. Prva odborova seja bo v sredo 30. t. m. Vsa pojasnila, osebna in pismena, pa daje vsak dan, razen sobot, nedelj in praznikov od 3—5 Alojzija Stebjeva, Ljubljana, Dunajska cesta 25. 17. t. m. je bil soglasno izvoljen za dobo enega leta sledeči odbor: Alojzija Stebjeva, predsednica, Magda Sterletova, podpredsednica, Vera Albrechtova, Marija Debeljakova, Lidija Gorupova, Vida Jerajeva, Vida Novakova, Malči Prijatelj, Mara Puntarjeva, Ivana Slugova, Albina Svetkova, Helena Skuljeva, Milka Umbergerjeva in dr. Anjuta Zalokarjeva odbornice; Vita Zupančičeva in Lea Kobalova za namestnici; Iva Logarjeva in Klementina Vehovčeva za pregledovalki računov.

Dopisi.

Hajdina. Hajdinski občinski odbor, kateremu na čelu sedi na zelo trilem stolčku g. Grahari, je v svojih zadnjih dneh že g. Pirkmajerja, okrajnega glavarja v Ptuj, imenoval častnim občanom za njegove neštete zasluge... tako se čita v Ptujskem listu od 13. III. t. 1. To število »zaslug« so se iz tistih časov, ko g. Pirkmajer še ni znal slovensko govoriti in še ni bil okrajni glavar, ampak vodja gospodarskega urada pri okrajnem glavarstvu. Ker je to zelo interesantno, zato tega danes še ne bomo obelodanili, ampak si prihranimo za poznejše bolj interesantne čase. — Druga zasluga pa je ta, da je ob železničarskem štrajku pridno zapiral in preganjal delavske zaupnike; in ta zasluga je g. Graharija privedla do te misli, da imenuje g. Pirkmajerja častnim občanom hajdinske občine, ker se je ravno sedaj ustanovila podružnica KDZ na Hajdini, ko so občinske volitve pred durni in se boji, da se bo njegov trili županski stolček zrušil; bil si je v svesti, če g. Pirkmajerja podeli to čast, da ga bo ta zopet posadil na županski stol, in res postaja stvar sedaj zanimiva. V soboto, dne 12. t. m. je poklical g. Pirkmajer našega zaupnika s. Podgor-

ška iz Brega k sebi ter mu začel lepo na srce govoriti: pogledite, vi prirejate shode in ustanavljate podružnice KDZ in JSDS, ne da bi ok. glavarstvo za dovoljenje prosili, vi shod samo naznanite; toda od sedaj naprej morate za vsak shod prositi in za rešenje plačati 5 dinarjev (20 K), ker drugače se vas bo kaznovalo. Ko mu je isti odgovoril, da njemu in nikomur drugemu ni o kakih takih naredbi ničesar znanega, koja bi to predpisovala, je pa gospod Pirkmajer povedal, da je to najnovejši zakon. K temu pristavljamo, da sta ta najnovejši zakon skrpucala gg. Pirkmajer in Grahari v svojih glavah, ampak »Jaka ne bo take kaše pilali«. G. Pirkmajerju tem potom svetujemo, naj ne bo tako domišljav ter ne misli, da sedaj kot častni občan hajdinski lahko stori, kar hoče, ter da ni zanj več deželna vlada kompetentna. Pravila KDZ je deželna vlada z ustanavljanjem novih podružnic že davno odobrila in ni treba več prositi pri okr. glavarstvu za tozadevno ustanovno dovoljenje, ampak se ustanovitev nove podružnice samo naznani vsled dopolnitve društvenega katastra. Obenem vprašamo pristojno oblast, če sta bili naredbi št. 134 in 135, Ur. l. št. 14. od 28. II. 1918 razveljavljeni in s katero naredbo se je to izvršilo? — Vse zaupnike pa pozivamo, da se v slučajih, kakor je zgoraj opisani, obrnejo takoj na osrednje tajništvo KDZ, ki bo vsem takim šikanam storilo konec s tem, da bo ves material izročilo našim poslancem, ki bodo z intervencijami pri pristojnem ministarstvu in v parlamentu gospode, ki postopajo tako oblastno, razkrinkali, in zahtevali potrebno zadostitev. Ker vidimo, kako se nas gospoda boji, bomo še bolj pridno prirejali shode in ustanavljali socialistična društva, toda za shode pa ne bomo prosili, temveč jih bomo samo naznanili. Ne bojte se, g. Pirkmajer, tudi mi vemo, kaj smemo in kaj ne smejo storiti. Gledali bomo, da bo marsikatera občina postavila delovno ljudstvo na taka mesta, kjer bo imelo v občinskem gospodarstvu in drugem soddinčju. Tedaj se potrudite zopet, mogoče vas imenujejo tudi častnim občanom. — Eden iz Hajdine.

Celje. Kako si znajo nekateri ljudje pomagati, da pospešijo svoje imperalistično kapitalistične namene, goljufajo v prvi vrsti delavce in v drugi vrsti oblasti. G. Jakob Lopan se je pred nekaj leti naselil v Celje kot neorganiziran pekovski pomočnik in pašuje sedaj kot pekovski mojster v Celju. Ker imajo moderne kapitalistične tvrde poleg glavnega obrata še podružnice, je kalpada g. Lopan tudi pekovski mojster v Vojniku pri Celju. Kot obratovodja je imenovan g. Bratušek Anton, ki je že davno odšel iz Vojnika. Namesto obratovodje je nastavljen pomočnik, da manj škoda. Pomočnik mora delati ponoči in tudi ob nedeljah, ker po mnenju g. Lopana za Vojnik zakoni niso veljavni. To trditve navedemo vsled tega, ker se je pomočnik, ki je zahteval odpravo nočnega dela in uvedbo nedeljskega počitka, takoj služba odpovedala; bil je skoraj tepen od mojstra. Merodajne oblasti opozarjamo na navedeno dejstvo.

Celje. Naskoki raznih ličnih posestnikov presegajo vse meje. Če večkrat smo povedali, da ima celjska buržoazija, nemško ali slovensko nacionalna, velik strah pred socializmom. No, ker se istega iztrebiti na noben način ne more, se je pričela nova taktika, in sicer taka-le: Razni podjetniki sprejemajo delavca le pogojno v delo, če ni organiziran. Zopet drugi pa ustavljajo obrate z izgovorom, da je križa, da bi se na tak način socialistov iznebili. Ker vse to nič ne pomaga, so iznašli novo taktiko, ki diši po »Bismarck« sistemu. Delo je sistematično razdeljeno za preganjanje socialistov. Lični posestniki so prevzeli nalog, da vsakemu socialistu zvešča najemnino po 100 in 200%; če se takemu povežu stranka ne pokori, se li sodniško odpravi. Pri sodnji je pa treba nekaj pač navesti za vzrok odpovedi. Vzrok se pa hitro najde, če ne drugače, se izmisli, kakor zna to gospa Novak s svojimi pričami, ki so vsled političnega sovraštva pred sodnijo mirnega sodruga opisale kot pretepača. Ta gonja se vrši ravno sedaj pred občinskimi volitvami. Zavedno delavstvo razume to gonjo in krivično postopanje raznih fanatikov, vsled tega bo volilo socialdemokratsko.

Iz Polze. Po vzorcu celjske tovarne za pločevino je tudi dr. Wildt, bolje rečeno »der Wilde« pri delavstvu tovarne za strojila. Značilno pri tem činu je, da se nahaja kot »titi« pri podjetju gospod nadzornik inž. Dejak, izgovori tovarnarja, da so obratne težkoče, posebno transport z inozemstvom, glavni vzroki odpovedi, ne vlečejo, ker nam je dovolj znan pravi namen tovarne. Delavstvo se je nahajalo pred tednom v meznem gibanju, vložilo je pri vladi svoje zahteve, tovarnar je pa, (svičarski žid), podpiran od obrtnega nadzornika (baje Slovence), takoj protitež gibanju upostavljal. — Govori se o nacionalizaciji podjetja, preuredbi peči itd. Vse je pa le navidezen manevar, da se razžene na ta način do sedaj službeno delavstvo. Do zadnjega časa smo zaupali obrtnemu nadzorniku, ker smo mislili, da misli z delavstvom bolje, kakor v tej tovarni doka-

zuje. A motni smo se, V stari birokratski Avstriji smo imeli ne demokrate, ampak birokrate na enakih mestih. Vseeno pa do tisti niso tako kot obrtni nadzorniki kapitalistom hlapčevali, kakor hlapčije v tej tovarni obrtni nadzorniki. Če država obrtnemu nadzorniku tako malo plača, da mora biti obenem v službi nemških birokratskih čifutov, potem naj se osnuje v Polzeji raje podporni odbor, ki bo zbiral milodare med nezaposlenimi delavci, da tako odvrne hlapčevanje delavske institucije. — Delavci.

Jurklošter. Čitali smo baharijo demagogškega lista »Novi čas«, članek »Proti delavstvu«, s katerim hvali krščansko socialno organizacijo, za katero se na Stajerskem noben delavec ne briga. Članek piše o Rinskij Toplicah o baronu Falterju, da je Nемец in žid in da je delavstvo pri njem organizirano v krščanski strokovni organizaciji, ter da bi ta mož raje videl, da bi imel opraviti s kakšno socialistično organizacijo itd. Gospodje okrog »Novega časa«, tukaj ste se za široko zlagali. Pri g. Falterju, ki ima svoja posestva tudi v Jurkloštru, je bilo delavstvo leta 1919 že pri vas organizirano. Toda je pa videlo, da se gospod župnik večkrat snče okolo tega Nемец in žida in še več, ker se je neki zastopnik iz Ljubljane prišel pogajati za delavske mezde, je šel k židu v graščino in delavce pustil na cedilu. Meseca januarja je delavstvo prestopilo v celoti k osrednjemu društvu lesnih delavcev za Slovenijo. Meseca aprila so prestopili k komunistom in deloma razpadli. Taka stvar, gospodje; povemo pa, da g. Falter socialističnega zastopnika iz Celja ni sprejel v avdienco, dočim se je bratil s klerikalci. Kdor ne verjame navedene očitke, naj piše na bivšega krščansko soc. predsednika Kozmušuta, Jurklošter.

Epidemija fašizma v Brežicah ob Savi. Nekaj časa se pojavlja pri nas takozvani »fašizem«, ki preti z lažljivimi ovadbami, denunciacijam in grožnjami uničiti vsakogar, ki misli drugače, kakor gospoda hoče. Isti temni elementi morajo pa biti prepričani, da je za to epidemijo na razpolago dosti lekov, katerih se bo v zadostni meri uporabilo, če se bo ta okužnost dalje širila in glasoviti profesorji so vsled pripravljani na boj zoper to bolezen.

Po svetu.

Podražitev kruha na Dunaju. Avstrijska krščanska - socialna vlada je zvišala cene kruha od 6 kron na 9 kron hlebaček kruha, ki tehtajo 1206 gramov. Vlada da je pekomo moko na razpolago in mora svetovno ceno moka sama doplačevati. — Torej podražitev kruha, namesto izpolnitve obljub, ki so jih avstrijski klerikalci pred volitvami v državni zbor kar stresali na rokava! Na Dunaju je ta podražitev vzburila med prebivalstvom veliko razburjenje.

Češkoslovaška vlada je prepovedala grofu Karolyju, bivšemu predsedniku »republicke« Madžarske, vstop na češkoslovaško ozemlje. — Reče nima kam, da bi položil trdno glavo. V Italiji ga nočejo, v Avstriji ga nočejo, na Češkem ga nočejo, sploh nikjer ga nočejo, doma na Madžarskem pa še celo ne. Da, da, saj smo vedno pravili, da niso edino kralji najnesrečnejši ljudje na svetu.

Koliko naj plačajo Nemci? Na tej meji materiala, ki je bil dostavljen Nemčiji od reparacijske komisije, znaša odškodnina, katero bi morala ta država plačati zaveznikom, 180 milijard zlatih mark. Francoska zahteva 218 in pol milijarde pirnatih frankov, a Angleška 2 in pol milijarde funtov sterlingov. — Vsak Francoz bi moral n. pr. potem dobiti okrog 600 milijonov frankov, oziroma še več, ker bi se premožnejši lahko odrekli svojememu deležu. Ampak to bi bilo dobroto vseeno malo preveč — kdo bi si jo upal dočakati, zlasti če dela račun brez krčmarja, brez Nemčije, ki danes še zase denarja nima, kaj šele, da bi drugim dajala!

Nemški parlamentarni časnikarji so v državnem zboru proglasili stavko in zapustili časniškarske tribune.

Mučil Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udi? Malo Fellerieva pravega Elza-fluida in odpravljeno so bolečine! 6 dvoinatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej. Felleriev Elza mentolni črtik en komad 12 K.

Zelodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerievih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 skalič 18 K. Pravi balzam 12 steklenic 72 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 20 kron. — Omot in noštnina posebej, a naiceneje. Eugen V. Feller. Stubica donja. Elza trg št. 252. Hrvatska. C. (4)

Preklie.

Preklujem svojo obdolžitv, da bi bil Gašper Paskolo, kot tajnik zapravljal kak denar organizacije stavbinskih delavcev.

Anton Topolčnik, zidar.

LISTEK.

Branislav Nušić:

Rejenček.

Preložil Cvetko Golar.

(Dalie.)

»Drugače pa,« nadaljuje Fića, »stvar ni več enostavna, čim se opira na več od enega odnosečega se paragrafa. Ta tvoja stvar n. pr. ima te odnoseče se paragrade: Sto štirinajsti, tristo petnajsti, šestinštrideseti, točka a) in b), dvesto peti, dvesto šesti in dvesto sedmi.«

»Ali, brate,« se začudi kmet, »ako se je toliko paragrafov nabralo za teh dvanajst grošev interesa; ko liko bi jih šele bilo, da jih je okrog dukata!«

»Kaj hočeš, dragi moj, to je zakon, to so paragrafi! To niso, da tako rečem, ljudje ali priče, ki bi jim dejal: Dosti vas je dvoje, a drugi, kar vas je odveč, pojdite domov! Ali ni tako?«

»Tako je,« pravi kmet.

»E vidiš, zato tvoja stvar ni enostavna, ker je to velika mojstrija imeti opravka s toliko paragrafi. Ker

vidiš, dragi moj, tristo petnajsti paragraf pravi: Daj Milovanu do tistega dne interes, ko si mu vrnil denar! Da, šestinštrideseti, točka b) pa pravi: E, ni drugo, nego da plačaš Milovanu interes prav do svetega Jurija.«

»Poslušaj,« pristavi kmet po kratkem premišljevanju, »pa tristošestnajsti je bolj pošten od točke b), zato ti meni po njem sodi, ako moreš.«

»Da, ali dvesto peti pravi: Ne smeš soditi samo po enem paragrafu, nego nas moraš vse poklicati, vsi paragrafi smo časti vredni in poštjeni in kot bratje se ne ločimo drug od drugega niti v dobrem, niti v hudem.«

»O gorje,« se popraska kmet in nadaljuje: »Pa dobro, boter Fičo, kako mi torej svetuješ, kaj naj naredim?«

»Dragi moj, ne jaz, zakon ti svetuje, kaj naj storiš.«

»Pa kaj mi svetuje, povej mi!«

»Glej, šestinštrideseti paragraf, točka a) pravi: Kadar stvar ni enostavna, pojdí k advokatu pa ga dobro plačaj in naj ti nikar ne bo tega žal, ker te bo drugače še več voljalo.«

»Pa saj plačam, boter Fičo, saj ne mislim, da bi ne plačal, ali koliko?«

»E, moj dragi, za tožbo boš dal torej meni štiri krone, a plačal boš seveda tudi druge stroške, kar in kolikor bo.«

»Ali — kakšne štiri krone — se prestraši kmet, »saj ravno toliko zahleva tudi Milovanu interesa.«

»Vem, dragi, ali ti se tukaj ne poteguješ za te štiri krone, nego za svojo pravico in čast; ali ni tako, povej mi!«

»Pa — tako je!«

In sta se pogodila: Fića vzame štiri krone in začne pravdo za pravico in čast, in pravda se vleče kakih šest mesecev z novimi in novimi stroški in z zmeraj manjšim upanjem, da oni pride do svoje pravice in časti.

Glejte, k temu advokatu Fići je privedel Rista drugi dan popa, štacunarja in župana, a hotelska hišna je obljubila, da bo pazila na otroka, ker to ni zdaj več bila nikaka skrivnost.

Advokat Fića je ravno kupil dve sirovi janjšji koži in jih obesil v svoji pisarni za žrebelj, ko vstopijo novi tožniki. Rista reče samo za priporo-

čilo dve, tri besede in odide. Na vratih pa še pristavi:

»Glej, Fića, da pomagaš tem ljudem, ker so dobri in častivredni. Meni napraviš dobroto, ako jih obvaruješ škode.«

Pop in župan in Jova se poslovo od Riste s hvaležnim pogledom in se obrnejo nato k Fići.

Fića stoji pri svoji mizi in jih ogleduje. Postave je majhne in zabuhlega vrata, redkih las in drobnih oči. Na njem je precej dolg, obnošen površnik in nove platnene hlače, ki še niso bile nikoli oprane in pogubah vse razlomljene, kot da so iz trdega papirja. Na nogah ima čevlje, ki so namazani z mastjo, a voščila že niso videli več mesecev, usnje je robato in izkrivljeno. V splošnem dela utis dobrega človeka, ki bi svojemu bližnjemu dal vse, kar ima, četudi je v resnici rajši vzel od svojega bližnjega vse, kar ima.

»A vi ste iz Prelepnice?« izpregovori on prvi.

»Da,« odgovori župan in, potem se mu razveže jezik in vse po vrsti pripoveduje o nezgodi, ki je zajela vas Prelepnico z občinskim rejenčkom, in tudi o predstojnikovem odgovoru.

V teku njegovega pripovedovanja je Fića zagodel skozi zobe kakih štirinajst različnih paragrafov in to iz šestih raznih zakonov. Omenil je tudi krivični zakonik in državljanski pravilnik in zakon o taksah in zakon o ljudskih šolah, potem zakon o vaških štacunah in slednjič zakon o okrajnih in okrožnih cestah. V kakšni zvezi so bili ti zakoni s celo to stvarjo, to je gotovo globoka advokatska skrivnost. Nekaj pa se je dalo iz tega takoj zaslutiti, in to je bilo, da se ta stvar nikakor ne bo dala uvrstiti med enostavne stvari, t. j. med one, »ki se zakonski opirajo na en odnoseči paragraf«, nego da so se tu vmešali razni paragrafi, ki samo čakajo, da skočijo drug na drugega in se pokoljejo, in da jih bo Fića komaj pomiril s tem, da jih opomni, da so paragrafi pravzaprav bratje med seboj in da zato morajo med seboj živeti v spravi in ljubezni.

(Dalie prih.)

Priporočila
se tvrdka
Večletna
garancija.

Josip Petelinc,

Ljubljana,

Sv. Petra
nasip št. 7,

Popravila
se sprejemajo.

edina tovarniška zaloga

šivalnih strojev v vseh opremlah, material in izvršba pred-
vojna, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse si-
Večletna garancija! steme, igle, olje na drobno in debelo. Večletna garancija!
Ugodni plačilni pogoji.

Nova dvokolesa, različne pnevmatike, šivalni stroji in vsakovrstni deli po nizki ceni pri Batjeli-u Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji itd. v popravilo. Mehanična delavnica, Karlovska cesta 4.

Samostojni

Automonter,

le prvovrstna moč, se sprejme. Ponudbe pod: »Automonter« na anonimno ekspedicijo Al. Mateič, Ljubljana.

KLEPARJI!

Vse kleparske stroje in orodja ima vedno v zalogi zastopnik tvrdke ERDMANN KIRCHHEIS, Ave Karlo Okretič i drug, Zagreb, Matrova ul. 25. Strugečnice, vrtni stroji, brusilnice, trčne žage, stroji za obličanje (Abrihter) itd.

Iščem poslovodjo!

Reflektiram samo na take moči, ki so bile že kot tako zaposlene v stavbenih in strojnih ključavničarskih obratih.

Neoženjeni reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe na

Ivano Rasteiger, Ptuj.

Kamnoseki

se iščejo za kamnolom v Podpeč.

Vpraša se pri

štavbni družbi, Ljubljana,

Levštikova ulica št. 19.

Čebulček

in
Zlahtni semenski grah

SEVER & KO., Ljubljana.

priporočila

Centrala: ZAGREB.

Podružnice:

ZAGREB: Duga ulica 6.

LJUBLJANA: Aleksandrova

cesta 1.

MARIBOR: Gosposka ulica 7.

PECUH: Kraljevska ulica 19.

KAVA

ČAJ

KAKAO

Centrala: ZAGREB.

Podružnice:

ZAGREB: Duga ulica 6.

LJUBLJANA: Aleksandrova

cesta 1.

MARIBOR: Gosposka ulica 7.

PECUH: Kraljevska ulica 19.

KAVA

ČAJ

KAKAO

Centrala: ZAGREB.

Podružnice:

ZAGREB: Duga ulica 6.

LJUBLJANA: Aleksandrova

cesta 1.

MARIBOR: Gosposka ulica 7.

PECUH: Kraljevska ulica 19.

KAVA

ČAJ

KAKAO

Centrala: ZAGREB.

Podružnice:

ZAGREB: Duga ulica 6.

LJUBLJANA: Aleksandrova

cesta 1.

MARIBOR: Gosposka ulica 7.

PECUH: Kraljevska ulica 19.

Pri „premogokopu v Sloveniji“

se sprejme

gradbeni stavbenik

kot gradbeni vodja.

Tozadevne ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevo plače se naj vpošljejo na upravništvo lista pod geslom „Stavbenik“.

F. BRUMAT LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Naročajte „NAPREJ“

Splošna ključavničarska in mehanična delavnica se je otvorila.

Sprejema splošna popravila pisalnih in šivalnih strojev, kontrolnih blagajn itd.

Fr. Lebar & L. Tišler

Jenkova ulica 9.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana

naj se blagovoli poslužiti tvrdke:

Prva haloška trgovina z vinom

Ante Korenjak in drug

pri Sv. Barbari v Haložah.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure

in jih obrestuje po čistih

4 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Beograd, Cele, Dubrovnik, Kotor, Kranj,

LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,

Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,

Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-

in inozemstvu.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod

najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Cele, Dubrovnik, Kotor, Kranj,

LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,

Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,

Trst, Wien.